

STROOMOPWAARTS: bruggenbouwer Adrien Tirtiaux

Artikel

*In de rubriek STROOMOPWAARTS verkent Indra Devriendt de Belgische hedendaagse kunst. Haar oog valt op kunstenaars die, klimmend naar de top, tegen de stroom in durven gaan: met verrassende onderwerpen, met vernieuwende technieken of met pertinente vragen. Deze maand: **Adrien Tirtiaux**.*

Sinds de voorbije zomer is er een voetgangersbrug tussen het Kanaal Bossuit-Kortrijk en de site van Transfo Zwevegem. Het gaat om een constructie van de kunstenaar Adrien Tirtiaux. Hij kiest vaak voor bewonderenswaardige architecturale ingrepen, maar zijn kunstwerken gaan veel verder. Met de fysieke belichaming legt hij pijnpunten van de context bloot. Tirtiaux creëert verbindingen op zoek naar een dialoog. Kan kunst iets bespreekbaar maken?

Bruggen bouwen, 2013 Intervention for Coup de Ville, Berkenboom school Photo Jasper de Pagie / WARP

Het zien van zijn werk creëert een moment van verwondering. Adrien Tirtiaux (°1980, Brussel) weet visuele eenvoud en schoonheid te combineren. Voor de vormgeving van zijn constructies kiest hij voor volume en/of lijnvoering en de positionering van zijn werk is bijzonder sterk. Het laat ons niet onberoerd. We bekijken iets vanuit een ander perspectief. Zijn werk biedt ruimte om verder te denken. Welke onzichtbare processen spelen zich af? Tirtiaux werkt vaak in opdracht voor de publieke ruimte of een instituut. Waarom nodigen mensen mij uit en welke uitdaging biedt deze plek mij, vraagt hij zich in eerste instantie af. Zijn ingrepen vertellen iets over de ruimte en de context waar ze te zien zijn. Tirtiaux heeft oog voor de locatie, het sociale en culturele weefsel. Hij scheidt een opening om in dialoog te gaan over de problematiek die een plek typeert. Het proces om het kunstwerk te realiseren vormt een belangrijk onderdeel van zijn werk.

The Great Cut, 2012 Intervention at Stroom Den Haag Photo Antoine Turillon

PROCES

In 2012 realiseert Tirtiaux 'The Great Cut', een project in Stroom Den Haag. Wanneer zij hem uitnodigen was er veel te doen om besparingen in de kunstsector in Nederland. Vandaar dat hij iets wilde bouwen dat 21% van de ruimte blokkeerde, evenveel als de aangekondigde besparingen. Aanvankelijk reageerden de stafleden van Stroom heftig en afwijzend op zijn voorstel, wat voor Tirtiaux een reden te meer was om ermee verder te gaan. De brieven schetsen het uitwisselingsproces waarbij Tirtiaux en de mensen van Stroom nog tot een compromis komen. De sculptuur werd een helling in een hoek van 21 graden die zowel de economische situatie als de consensus weerspiegelt. Tirtiaux zoekt steeds een manier om zichzelf en anderen uit te dagen. Meestal stelt hij iets voor dat ambitieuzer is dan aanvankelijk gevraagd, wetend dat het ergens wel mogelijk moet zijn. Voor alles zijn redenen te vinden om iets niet te doen en bij elk project kunnen moeilijkheden opduiken. Tirtiaux houdt ervan om oplossingen te zoeken. Beperkingen vormen een onderdeel van zijn werkproces en de zone tussen wat al dan niet mag, is een interessant speelveld. Tirtiaux tast af hoever diegene die hem uitnodigt om een kunstwerk te realiseren, wil of kan gaan.

Top Down Bottom Up, 2020 Permanent footbridge for Contrei Live, Transfo Zwevegem Photo Tomas Uyttendaele

Regardant le soleil, 2019 Intervention at Kunstencentrum Ten Bogaerde, Koksijde Photo Tomas Uyttendaele

TUSSENRUIMTES

Het creëren van fysieke en mentale verbindingen vinden we ook terug in de gedaante en de locatie van zijn kunstwerken. Tirtiaux is opgeleid als ingenieur-architect en als beeldend kunstenaar. Zijn werk balanceert op de grenzen van disciplines. Architectuur en kunst of constructies en sculpturen gaan hand in hand. Met zijn werk zoekt hij ook de relatie op tussen kunst en maatschappij. Zijn ingrepen bevinden zich meestal in de publieke ruimte of binnen en buiten een tentoonstellingsruimte. In 2019 maakt hij de schaduw van de IJzertoren in en rond het Kunstencentrum Ten Bogaerde in Koksijde, op 10 km van de werkelijke toren. De schaduw verbindt twee permanente sculpturen van George Grard in de tuin en loopt ook door het kunstencentrum. De ene sculptuur van Grard verbeeldt een vrouw die ineengedoken zit, de ander titelt 'Vrouw die naar de zon kijkt'. Met de zon symboliseert Tirtiaux het nationalisme. Het is aantrekkelijk, maar het verblindt en verbrandt je ogen.

Wanneer Tirtiaux een interventie in een gebouw doet, brengt hij graag de buitenwereld naar binnen. Zo werkte hij al meerdere malen met spiegels. Zijn projectvoorstel voor de site Recy-K van Bruxelles-Propreté is 'Ciel de Bruxelles (recyclé)'. In 2021 wil hij met panelen en spiegels een periscopisch effect creëren, waardoor hij in een donkere doorgang licht binnenbrengt en de lucht zal te zien zijn. Op de plek waar je de site betreedt, zou dan op het plafond van de doorgang een perfecte cirkel van licht te zien zijn. Tirtiaux kiest voor minder evidente ruimtes of integreert storende elementen in zijn werk. Hij tracht met zijn ingrepen de perceptie op en de beleving van een plaats te veranderen.

Ciel de Bruxelles (recyclé), 2018-2021 Model of artistic integration for Recy-K, Brussels

BRUGGEN

Plus près de Toi, 2020 Intervention for Art Public Liège, Parking Neujean Photo Guy Focant / SPW-AWaP

De kijk op een locatie veranderen, vertaalt Tirtieux ook door kunstwerken in de hoogte te plaatsen. Voor Luik Art Public in 2020 deed Tirtiaux een tijdelijke ingreep

op het dak van een parkeergarage. 'Plus près de Toi' is een trapje over een muur dat leidt naar een hangbrug. Al glijdend naar beneden bereik je het eindpunt, wat een uitzicht biedt over de omgeving. Een eerste hangbrug bouwde Tirtiaux in Sint-Niklaas voor Coup de Ville in 2013 met als thema 'Attracted by another Level'. De houten constructie op acht meter hoogte hangt aan een schoolgebouw en reikt net niet tot aan het gebouw aan de overkant van de straat. Deze brug is een metafoor voor onderweg zijn. Dat begint breed met veel verwachtingen, versmalt naar het einde toe omdat moeilijkheden opduiken en compromissen moeten gesloten worden om een doel te bereiken. In 2020 wordt zijn droom om een permanente brug te bouwen werkelijkheid. Deze voetgangersbrug verbindt de site Transfo en het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Deze industriële site heeft sinds 2004 een socioculturele invulling maar was moeilijk bereikbaar. De brug zelf bestaat uit een doorlaatbare houten structuur die aan betonnen balk hangt. De titel 'Top Down Bottom Up' verwijst naar de betonnen drager bovenaan en de wilde platen die vanuit de put door de houten constructie kunnen groeien.

One Nail, 2015 Installation and performance at Marion de Cannière, Antwerp Photo Karolien Chromiak

EFEMEER

Tirtiaux werkt niet alleen in opdracht. Hij houdt ook van efemeer werk, waar eenvoud en het moment centraal staan. Een knap voorbeeld is 'One Nail' (2015). Een balkenconstructie steunt op één nagel. Tijdens een performance lost Tirtiaux de nagel en valt de constructie uit elkaar. Ook hier zijn verbindingen cruciaal om het geheel in stand te houden. Verder maakt Tirtiaux op zich staande sculpturen, waar het proces en zijn fascinatie voor de mogelijkheden om constructies te maken een plaats krijgen. Ook hier kiest hij voor een complexe uitdaging. Zo giet hij beton in een vorm die hij naar boven trekt of draait. Er ontstaan zuilen met

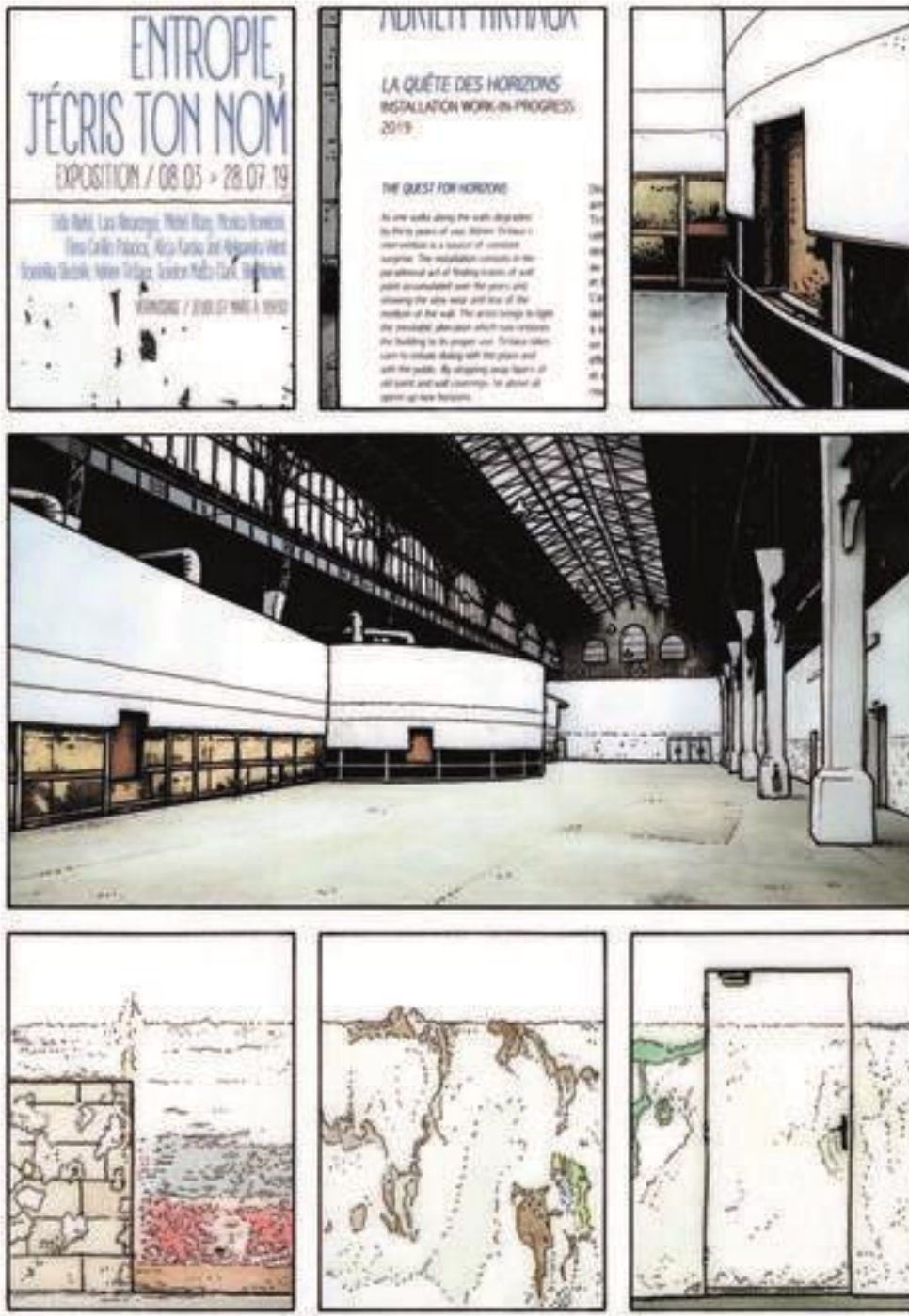
schroefvormige patronen. Spelenderwijs zaken ontdekken en begrijpen, geven hem inzicht in het bouwen van grotere constructies. Hoe groot het project ook is, Tirtiaux wil de manier waarop het gebouwd wordt zelf in handen hebben.

Die Insel im Marta (I), 2020 Introductory poster for educational project at Marta Herford

VEELZIJDIG

Verder is Tirtiaux een begenadigd tekenaar. Al op jonge leeftijd begon hij stripverhalen te tekenen. Ze zijn vaak autobiografisch en hij gebruikt een waaier aan stijlen en alludeert soms op bestaande strips. De voorbije jaren tekent hij minder narratieve beeldverhalen. Ze documenteren architecturale plannen of het complexe proces van idee tot uitvoering. Het krachtige medium van tekst en beeld biedt hem de kans om in dialoog te gaan met de toeschouwer. Zijn tekeningen hebben vaak een humoristische en zelfrelativerende toon, wat een andere lezing en toegang tot zijn werk biedt. Tirtiaux heeft een consistent oeuvre, maar omwille van zijn veelzijdigheid vraagt hij een inspanning van de toeschouwer om alle aspecten van zijn werk met elkaar te associëren. Verbindingen creëren, vormt een rode draad doorheen zijn oeuvre. Tirtiaux is een bruggenbouwer. Hij bevraagt de concepten grenzen en opdelingen en zoekt met zijn werk naar ruimte om erover in dialoog te gaan. Zijn projectvoorstellen beogen het onmogelijke en overstijgen beperkingen. Wie de uitdaging aangaat, begeeft zich uit zijn comfortzone en zo zet Tirtiaux iets in beweging. Ook toeschouwers biedt hij een andere zienswijze op een ruimte of een plek. Blijven we bij ons standpunt of zijn we bereid een nieuw perspectief aan te nemen?

Un lieu de papier, 2020-2021 Graphic novel about collaboration with Le Magasin des Horizons, Grenoble; page 5 of 12

WERK

- 'Top Down Bottom Up', in opdracht van kunstenparcours 'Contrei Live'. Locatie kunstwerk: 50°48'47.5"N 3°21'15.9"E. www.contreilive.be
- 'Lieux de papier', Adrien Tirtiaux & Jef Geys, van 21 januari tot 7 maart bij Otty Park, Laar 54, 2140 Antwerpen. Open van do-za van 14-19u. www.ottypark.be
- 'Die Insel im Marta', een educatief-artistiek concept sinds 2020, tijdelijk gesloten wegens COVID-19, Marta Herford Museum für Kunst, Architektur, Design, Goebenstraße 2-10
- 32052 Herford, Duitsland. Open van di – do van 11 – 18u, vr 11 – 20u en za, zo en feestdagen 11 – 18u. <https://marta-herford.de/insel-im-marta/>

Indra Devriendt

Indra Devriendt studeerde schilderkunst en cultuurwetenschappen. Ze is gespecialiseerd in hedendaagse beeldende kunst en recenseert sinds 2007 regelmatig voor kunstbladen. Daarnaast schrijft ze tentoonstellings- en portfolioteksten voor kunstenaars. Ze houdt ervan om haar passie voor kunst met anderen te delen. Foto ©OKV

[Meer van deze auteur](#)